

ČITATELJI! Prosimo, pogledajte na številke...
Library of Congress
No. 164.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Reentered as Second Class Matter September 25th 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

(Telephone: CHelsea 3-1242) NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 25, 1943. — SREDA, 25. AVGUSTA, 1943.

2c
GLAS NARODA
PO POŠTI NARAVNOST NA DOM
(Izvenredni sobotni, nedeljski in prazniški)
ČITAJTE, KAR VAS ZANIMA

VOLUME LI. — LETNIK LI

BERLIN STRAHOVITO RAZDEJAN

Zavezniki so že dolgo časa napovedovali, da bodo Berlin bombardirali, kakor hitro bodo noči daljše. V ponedeljek ponoči ob 11. so pričele padati bombe na nemško glavno mesto in so padale s tako strahovito silo, da so povzročile tako razdejanje, kot v Hamburgu, Duesseldorfu, Kolinu in drugih mestih v Poruhrju in Porenju. Ta napad je bil saj dvakrat tako velik, kot katerikoli dosedanji napad.

Napad so izvedli angleški in kanadski bombniki ter so vrgli 1800 ton rušilnih bomb ter več desetisoč užitnih bomb.

Iz neuračunljivih krogov se je izvedelo, da je bilo pri tem napadu vdeleženih okoli 700 aeroplanov s 5000 letalci.

Angleško zračno ministrstvo je naznanilo, da se s tega poleta ni vrnilo 58 bombnikov in en angleški zasledovalni aeroplan.

Napad je trajal kakih 50 minut. Bombniki so metali največje bombe, katerih ena sama porušila štiri bloke hiš. Po cellem mestu so nastali velikanski požari, ki jih je bilo mogoče videti na razdaljo 250 milj. — Prav posebno sta bila prizadeta srednji in zapadni del Berlina. Sodi se, da je bil Berlin pri tem napadu razdejan v površini štirih kvadratnih milj.

Nemške oblasti so vedele, da bo prišel zračni napad na Berlin, zato so se nanj tudi pripravile. In ko so zavezniški aeroplani prihajali, so proti njim poleteli nemški aeroplani, da bi se z njimi spustili v boj. Že na poti, potem pa bi na nje nad Berlinom vdarili še z večjo silo.

Na poletu proti Berlinu pa jih nemški aeroplani zaradi gostih oblakov niso mogli napasti. Malo pred Berlinom pa so se oblaki razgrnili in nebo je postalo kristalno čisto.

Topničarji so najbrže dobili povelje, da ne streljajo in obramba mesta je bila prepuščena samo aeroplanom. Zrak je bil poln nemških aeroplanov, od katerih jih je bilo izstreljenih najmanj dvanajst.

Pri sedanjem napadu je izguba 59 aeroplanov zelo velika, toda to je bilo tudi pričakovati, kajti zavezniki so napovedali, da bo Berlin doživel velike zračne napade in se je na to tudi dobro pripravil.

Letalci, ki so se vrnili, so sporočili, da je bilo zadetih več tovarn in da je Berlin izgledal kot goreče morje.

Ko je pred tedni prišlo zavezniško svarilo, da bo Berlin bombardiran, so se prebivalci pričeli seliti iz mesta in od 4.500.000 prebivalcev se je v tem času izselilo okoli 1.500.000.

Uradno je bilo naznanjeno, da je iz mesta odšlo švedsko poslatništvo, dansko zastopništvo pa se seli.

Bitka za Berlin se je šele pričela, kajti zavezniki bodo mesto neprestano bombardirali in s še mnogo večjo silo, kot pa so bombardirali Hamburg in ga bodo bombardirali toliko časa, dokler se Hitlerjeva vlada ne izseli iz mesta, in dokler ni iz njega odstranjeno vse, kar je zvezi z vojaštvom.

Iz nevtralnih virov prihaja poročilo, da se namerava nemška vlada izseliti iz Berlina in znano je, da je bilo nekaj ministrstev že premeščenih na Dunaj.

Nemci se umikajo v Ukrajini

Nemci okoli Harkova so "izkrnaveli" in sedaj se naglo umikajo, zapuščajoč za seboj velike množine vojnega materijala. Nemško vrhovno poveljstvo pošilja v boj nove rezerve, da vstavijo naglo prodiranje rdeče armade.

Poročila naznanjajo, da Rusi napredujejo proti jugu, zapadu in proti severu od Harkova, pri Vorosilovgradu in Izijumu, proti Briansku in v Donecem bazu.

Zapadno in južno od Harkova je bilo ubitih 2000 Nemcev in razbitih 25 tankov. Severozapadno od Harkova je bilo ubitih nad 600 Nemcev in razbitih 18 tankov ter osvojenih več obljudenih krajev.

Kot poroča "Pravda", ima rdeča armada za svoj cilj ne samo Sumi in Poltavo, temveč tudi Kijev, glavno mesto Ukrajine.

KONEC KONFERENCE V QUEBECU

Predsednik Roosevelt in Winston Churchill sta včeraj končala svojo šesto konferenco z velikim zaupanjem v bodočnost in z odlično napovedjo, da bo osiše v bližnji bodočnosti občutilo vse ameriško in angleško vojaško silo okoli cele zemeljske oble.

Po končani konferenci sta na časnikarski konferenci povedala, da bo v nekaj mesecih potrebna zopet nova konferenca, na katero bo povabljeni tudi Rusija. Obenem sta omenila, da je konferenca mnogo razpravljala o bolj poostrenem bojevanju proti Japoncem in o večji pomoči Kitajski.

Ambulanca zavozila v vodo

New York, 23. avg. — Ambulanca mestne bolnišnice, katero je vozil Morris Linker, star 41 let, je zavozila v East River, ko je hotel voznik zavreti volan, da ne bi povozil neke stare ženske iz zavetišča za stare ljudi.

Ambulanca je vseeno zadela žensko, toda je ni ranila, utonil pa je v reki voznik sam in ranjena je bila bolničarka, ki se je peljala z njim, kakor tudi dva starčka iz mestnega zavetišča, katera je imel voznik ambulanca prepeljati v bolnišnico.

Registracija za vojna dela majhna

New York, 23. avg. — Štiri tisoč dvesto delavcev se je prijavilo za vojna dela tekom zadnjih dni, ko je bilo razglašeno, da bodo morali v vojakom vsi vojaško obvezni očetje in moški, ki nimajo kakor važnega dela ali službe, ki je potrebna za vojni napor.

War Manpower Commission izjavlja, da je število za New York zelo nizko, če se upošteva, da je registracija v teku že več dni, ter da je v mestu okrog 75 tisoč moških, ki bi se lahko prijavili za vojna dela.

KUPITE UNITED STATES WAR SAVINGS BONDS & STAMPS

18.000 NEMCEV UTONIL V TUNELU POD ELBO

Reuterjevo poročilo naznaja, da je pri nekem zračnem napadu na Hamburg bil zadet tunel pod Elbo in da je utonilo 18.000 ljudi, ki so iskali v tunelu zavetja pred napadom. Tunel je bil zadet tik ob bregu reke in voda je z veliko silo vdrla vanj.

NOVI GROBOVI V STAREM KRAJU

(Posneto iz Bazovice z dne 13. 6. 1943.)

Umrli so v Ljubljani: svetnik deželnega sodišča, dr. Ivan Širko;

ga. Malči Štokova, soproga poštnega pristava ing. Štoka; ga. Emilija Vebrova in gđ. Polonca Vebrova, soproga in hčerka univerzitetnega profesorja;

Ivan Demšar, višji veterinarski svetnik v Mokronogu; Filomena Bajčeva, po rodu Kogojeva, vdova šolskega upravitelja v pokouju; ing. Hugo Spitzer; ing. Emil Lačar v Sarajevu.

Pogrešan oče pošiljal cvetje ženi in hčerki

Springfield, Ill. — Pred desetimi dnevi se je rodila Mrs. Louise Cole hčerka, katere oče je letalce, ki se je do nedavne ga nahajal na Angleškem, a pred kratkim je bil zabeležen, kot pogrešan — vzlic temu pa sta dobivali mamica in hčerka skozi deset dni bivanja v bolnišnici vsak dan šopek svežega cvetja in poleg cvetja nekaj vrstic, v katerih so bili izraženi sentimentalni občutki srečnega mladega očeta.

Mlada mati, ki je šele zadnji dan v bolnišnici izvedela, da je mož pogrešan, je obenem tudi izvedela, da je pred zadnjim poletom nad sovražno ozemlje poslal svojemu prijatelju naročilo, naj pošlje njegovi mladi ženi, ko bo porodila dete, vsak dan svežega cvetja v bolnišnico v njegovem i menu. Priložil je deset napisanih lističev, ki so bili potem dnevno priloženi k rožam.

Italijani bi radi ohranili Italijo pred vojno vihro med Nemci in Anglo-saksi

Bern, 23. avgusta. — Prvo priznanje, da so italijanski poskusi izbege iz vojne ovirani po Nemcih, je bilo vidno v italijanskem tisku preteklega tedna. Vest iz Chiassa na italijanski meji se glasi, da je italijanski tisk jasno izjavil, da skuša Badoglio potegniti Italijo iz vojne, toda Rim skuša istočasno preprečiti uničenje italijanske zemlje, kajti gotovo je, da bo Italija postala vojno pozorišče med Nemci in Anglosaksi ako bo slednjim dovoljen vstop v Italijo.

Ta možnost je bila tudi predložena delavcem v Milanu, Turinu in Genovi po ministru za delo, Piccardiju, ki je povedal ljudem v teh težko bombardiranih mestih, da je "ljudska želja za mir ovirana po ogromnih potežkočah."

Medtem pa se klic po miru po Italiji še ni podelil in "Corriere della Sera" v Milanu piše, naj se skrbi, da ne bo špregledana nobena prilika, ki je količkaj zadovoljiva, za izhod iz vojne.

Vest iz Chiassa tudi pravi, da se vsiljuje v Italijo skozi Brenerski prelaz številne nemške čete. In iz Rima prihajajo obenem vesti, da Italijani se ne nameravajo upirati zavezniški invaziji, toda ne bodo se pa tudi upirali nemškemu odporu na italijanski zemlji, ker so prepričani, da bi to imelo za posledico samo veliko izgubo življenj in imetja za italijansko ljudstvo. Iz tega razloga bodo ostali nebržni.

Potniki, ki so prišli iz Chiassa pravijo, da je italijanska policija aretirala veliko število takozvanih komunistov, katere pravijo, da so organizirali zunanji agentje in vodje po padcu Mussolinija. Članstvu združevne "komunistične" organizacije je menda šlo preko 20 tisoč udov. Bati pa se v resnici je, da so to ljudje, ki so jih hoteli fašisti že davno dobiti v svoje krepilce, pa jim ni uspelo — Mussolinijev padec, pa je nemara vključ v vsej opreznosti od strani nasprotnikov fašizma, prevaril mnoge najboljše borce proti fašizmu.

Delavci v tovarni Macehi v Turinu, kjer izdelujejo letala, so še na stavki, kakor trdijo zadnja poročila. Delavci se bojijo nadaljnjih napadov iz zraka in zato se nočejo vrniti na delo.

Tovarna strupenih plinov zadeta

Sinoči so angleški in kanadski bombniki napadli razne kraje v Poruhrju ter bombardirali več tovarn. Za seboj so pustili nad 100 velikih požarov.

Največji napad pa je bil na Leverkusen, 4 milje severno od Kolina, kjer so veliki tanki strupenih plinov. Tanki so bili zadeti in plini so se razširili po mestu in okolici. Kako škodo je med prebivalstvom povzročil strupeni plin, ni znano, kajti letalci zaradi meglenega vremena učinka niso mogli opaziti.

STANDLEY SE MORDA VRNE DOMOV

Washington, 23. avg. — Tukaj vztrajajo govorice, da se bo ameriški poslanik, admiral Standley vrnil iz Moskve domov. Rečeno in poudarjeno pa je obenem to, da je velika razlika v odopklicu Standleya, ter odopklicu Litvinova.

Uradni Washington še ni podal nobenega uradnega mnenja glede odopklica Litvinova in tako delajo časnikarji in drugi svoje lastne zaključke in ugibajo, kaj bo iz tega prišlo. Charles van Devander in William O. Player, Jr., sta v tozadevnem članku iz Quebeca podala bolj pesimistično sliko situacije. Onadva sklepata, da ker ni podal Stalin nobenega odopklica in nista niti Roosevelt in Churchill črnili nobene besede v tej zadevi, je mogoče, da niti oni na vrhu ne vedo nič o ruskih namerah in načrtih. Lahko pa je tudi, da so se odnosi z Rusijo tako poslabšali, da se celo nekontrolirana špekulacija o tej zadevi manj nevarna, kakor pa bi bila uradna izjava, ki bi ljudstvu nudila resnico v tem pogledu. Morda je naše diplomatsko poveljstvo tako slabo organizirano, da ne more slediti točno razvitju tekočih dogodkov.

Iz Beograda

"Novo Vreme" je objavilo dne 10. julija poziv nemške organizacije Todt bivšim srbskim vojakom, naj se vpišejo v vrste te organizacije za plačo od 600 dinarjev na teden. Poziv pravi, da "njihova vojaška čast ne bo trpela, ter bo njihova naloga, da stražijo različne zaloge proti upornikom."

Bomba, ki jo je napravil oče

Poročnik R. J. Anton je pred svojim poletom z letališča nekje na Siciliji opazil, da je med bombami tudi ena bomba, ki je bila narejena v tovarni v Burlington, Ia., kjer je zaposlen njegov oče. Poročnik Anton je poslal svojemu očetu naslednjo brzojavko: "Delaj jih, jaz pa jih bom metal."

Hitler ni bil na pogrebu generala Jesschoneka

Pred dnevi je bil na ruski fronti ubit nemški general Hans Jesschonek (Ješonek) in k zadnjemu počitku ga ni spremljal Adolf Schikleruber (Hitler).

KDO JE KRIV POMANJKANJA ŽIVIL IN VISOKIH CEN?

Washington, 22. avg. — Hampton P. Fulmer, (dem. S. C.), ki je na čelu kongresnega poljedelskega komiteja, je danes obdolžil "denarno blazne prekupčevalce, kateri delajo dobičke, ki dosežajo 500 odstotkov." Ti "middlemeni" so odgovorni za umetno pomanjkanje živil in za porast draginje na živilskem trgu.

Fulmer je dejal, da namerava imenovati poseben odbor, ko se bodo vrnili prihodnji mesec kongresniki v Washington, da se preišče čezdalej bolj zavajajoči prepad med cenami, ki jih dobivajo za produkte farmerjev in cenami, katere morajo plačevati na živilskem trgu konzumenti na drobno.

Ekonomisti administracije cen, je dejal Fulmer, so poročali, da so imeli prekupčevalci na debelo v primeri z dobički v letu 1939 lansko leto več kot petstodstotne dobičke. "Farmerji in odjemalci na drobno," je rekel Fulmer, "so takorekoč izročeni na milost tem prekupčevalcem, ki operirajo v sredi med obema. Konzumenti, je dalje dejal Fulmer, morajo plačevati neopravičene porastke v cenah za živila, katerih primanjkuje in katerim se ni moglo regulirati cen, kakor dokazujejo tržne cene kjerkoli po deželi. Kongresnik je dejal, da bo zahteval vzpostavitev stropnih cen za vse glavne poljske pridelke in sicer tako za farmerje, kakor za prekupčevalce in odjemalce na drobno. To bo edini način, ki bo mogel preprečiti inflacijo, ter bo obenem izvedljiv za vse prizadete stranke, obenem pa bo omogočil enakomeren dotok živil iz farm na trg.

To in Ono

Los Angeles. — Mrs. Jean Parker je dobila razpoko od svojega moža, ki je zaposlen v vojni industriji. Za vzrok za razpoko je navedla to, da se je njen mož izrazil, da hoče, da gre žena živeti k svoji materi do konca vojne, kajti on ne more prenašati teže dveh vojn na svojih plečih naenkrat. Soudnik se je zdel mladi mož od muh, pa je dal ženi razpoko, da reši vojnega delavca vsaj ene fronte.

Algiers, 21. avg. — Na tisoče francoskih žensk, ki so bile prisilno poslano v nemške solne rudnike, umira v taboriščih, kjer jih imajo nacisti nastanjen. V enem samem mesecu umrje v nekaterih od teh taborišč do tristo žensk, kakor poroča list "Echo d'Alger", ki bazira svoje poročilo na podatkih ljudi, ki so pobegnili iz Francije pred kratkim. List piše, da morajo ženske delati po 14 ur dnevno in živijo v revnih razmerah. Izostajanje od dela in drugi prestopki pravil v taboru so kaznjivi s smrtjo.

Newark. — Daniel Fitzgerald, ki je lastoval malo trgovino za prodajanje domačih živali in ptičev, je bil bolj samotarske vrste človek in ta njegova lastnost je stala ducat njegovih finih kanarčkov življenje, kajti mož je nenadoma umrl in ker ni imel nobenega osebnega prijatelja, ki bi ga obiskal včasih privatno, niso njegove smrti odkrili, dokler niso mimoidoči opazili mrtvih kanarčkov v gajbica ob oknu. Ko je policija s silo odprla vrata trgovine, je našla napol sestradane ptičke, pevec in druge domače živalice, ki so bile vse sestradane. Mož je bil namreč mrtve več dni.

Portland, Oregon. — Miška na vrvi je tukaj vzbudila takšum na ulici, da je stvar prišla v liste in mornar, ki je vodil živalico po mestu je moral pojasniti kako je prišel na izredno idejo, da vodi miš po mestu in povzroča ženskam strah. In medtem, ko so ženske vresčale, je mornar povedal policajem, ki so ga zaustavili na njegovem sprehođu, da je grdobla mišja bila tako predrzna, da se mu je zaletela pod hlačnico po nogi navzgor. On jo je vjel in jo za kazen privezal na vrstico, ter jo tako udomačil. Zdaj pa sta kar prijatelja.

London. — Po nemških oblastih kontroliran pariški radio je naznanil, da je dospel v Berlin madžarski premier Kallay, da se razgovori z nacističnimi voditelji. Nedavne vesti iz Turčije se glase, da preti Kallayu doma resna nevarnost nemirov, ker je ljudstvo do grla sito sodelovanja z Nemci.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovians Publishing Company, (A Corporation)
Frank Sakser, President; Ignac Rude, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

50th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.
Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

KA ČELO LETO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADO:
\$7.—; ZA POL LETA \$3.50; ZA ČETRT LETA \$2.—.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1243

BOJEVITA EDINOST JUGOSLOV. NARODA IN NJENE ZGODOVINSKE TRADICIJE

Od Vseslovenskega odbora v Moskvi smo prejeli sledeči radiogram, ki ga priobčujemo brez vsakega komentarja:

V pričetku preteklega stoletja je srbski narod pričel boj za narodno neodvisnost. Srbski voditelji so prišli do prepričanja, da je mogoče doseči narodno gospodarsko neodvisnost samo, ako so vsi jugoslovanski narodi Srbi, Hrvatje in Slovenci združeni.

Med njimi se je pokazala nujna potreba po združenju. V februarju leta 1908 so vojaške oblasti na Hrvaškem in v Sloveniji sporočile cesarju Francu, da je 525 vojakov, med njimi 327 "janičarjev" in 163 infanteristov in kavalristov iz redne armade dezertiralo v Srbijo. Ko je bila leta 1909 vstanovljena Ilirija, v kateri je bilo združenih nekaj Slovencev in Hrvatov, je "administrativni svet" prebujene Srbije sprejel sklep, da se naj Srbija združi z Ilirijo in je prosil Napoleona, da naj vzame deželo pod svoje varstvo. "Administrativni svet" je Napoleonu zagotovil, da bodo zgledu Srbije sledili vsi ostali Jugoslovani na Balkanu in v Avstriji.

Leta 1848 je takrat še majhna in slabotna Srbija, ki je še vedno bila vazalke Turčije, poslala 8000 prostovoljcev, da so se pridružili Hrvatom in madžarskim Srbom, ki so se borili proti Madžarom. Četudi pa niso prišli v boje, je to vendar dokaz, da so bili južni Slovani vedno pripravljeni pomagati eden drugemu v nevarnosti in so si vedno prizadevali, da bi se združili v eni državi.

Leta 1875 je nastala vstaja v Bosni in Hercegovini. Namen vstaje je bil osvobodjenje teh pokrajin in združenje s Srbijo. Tri leta se je bila kruta borba proti zatrateljem in vsi Jugoslovani so na en ali drugi način bili pri tem vdeleženi.

Prvi poveljnik upornikov v Bosni je bil v letih 1875-78 slovenski častnik Hubmajer iz Ljubljane. V bodoči vstaji se je tudi posebno izkazal drugi Slovenec Stibel, ki se je pridružil srbski redni vojski pod imenom Vukasović.

Hrvatska pod vodstvom velikega rodoljuba, škofa Strossmayerja, je podpirala vstajo v Bosni z orožjem in življenjem. Škof Strossmayer, ki je deloval s posredovanjem franciskancov je podpiral vstajo. Ko je skušala Avstrija s pomočjo svojih agentov dobiti pomoč od bosanskih Hrvatov, je škof Strossmayer dal franciskanom navodilo, da zahtevajo združenje s Srbijo, ne pa z Avstrijo.

Prišlo je leto 1908, ki je bilo zelo pomembno za Balkan. Habsburška Avstrija je anektirala Bosno in Hercegovino in s tem odkrito pričela osvajati Balkan. Ko je Avstrija anektirala Bosno in Hercegovino, je bilo jasno, da jo v tem podpira imperijalistična Nemčija, oborožena do zob.

Imperijalistična politika Avstro-ogrske in politika cesarja Viljema v jugovzhodni Evropi je povzročila veliko razburjenje med Srbi, Hrvati in Slovenci. Tedaj je postalo jasno vsem, da mora biti svoboda južnih Slovanov ohranjena samo z združenjem vseh narodnih sil in skupno borbo proti skupnemu sovražniku nemškemu imperijalizmu.

In ko se je pričela leta 1912 balkanska vojna in so se balkanski Slovani pričeli bojevati proti stoletnemu sovražniku, tedaj so Srbi, Hrvati in Slovenci prihiteli pod orožje ter so pomagali svojim balkanskim bratom.

Imperijalistična Nemčija je pričela prvo svetovno vojno s tem, da je napadla Srbijo. Ta napad je pomenil izzivanje vseh Jugoslovancev. Iz tega razloga so tudi v prvih dneh vojne prešle cele slovenske in hrvatske stotnije k svojim srbskim in ruskim bratom.

V letih 1916 in 1917 so se slovenski in hrvaški prostovoljci pridružili srbski vojski na solunski in dobruški fronti. Iz tega razloga se tudi v sedanji vojni srbski, hrvaški in slovenski partizani borijo ramo ob ramo proti svojemu največjemu sovražniku.

Jugoslovanski narodi imajo stoletja staro tradicijo za skupni boj za svojo svobodo in narodno neodvisnost. Vedo, da bo samo z združenjem slovanskih narodov v tesni zvezi z nepremagljivo rdečo armado in njenimi angleškimi in ameriški zavezniki mogoče doseči zmago nad krvoločnim Hitlerjem in južni Slovani bodo osvobodjeni in dobili svojo narodno neodvisnost.

ČITATELJEM je znano, kako se je vse podražilo, in ravnotako tudi tiskovni papir in druge tiskarske potrebščine. Da si rojaki zagotovijo redno dobavo, pošiljajte nam, da vam pošljemo katalog in cenik. Ali ne bi obnovili svojo naročnino še danes?

Iz urada Slovenskega ameriškega narodnega sveta

3935 W 26th St. Chicago 23 Ill.

Klic za vašo moralno podporo

Ko je začel SANS delovati v smislu resolucij, sprejetih na Slovenskem narodnem kongresu v Clevelandu lani, se je obrnil do slovenskih Amerikancev s prošnjo, naj mu pomagajo v prvi vrsti z denarnimi prispevki, da bo mogel izvršiti svoje potrebne delo. Naši ljudje so se široko po tej deželi in izven nje radi odzvali tistemu klicu; ustanavljali so naše podružnice in jih še ustanavljajo ter redno pošiljajo denarne darove, ki znašajo sedaj že kaj čudno vsoto — kakih dvajset tisoč dolarjev v okroglih številkah.

Sedaj pa je čas, ko bo treba tudi njihove moralne podpore. Dr. Ivan M. Čok se je obrnil do naše organizacije s pismom, v katerem opozarja na važnost sedanjega mednarodnega položaja ter pravi, da terjajo tiste razmere našo skrajno pazljivost in takojšnji skupni nastop.

Po njegovem mnenju ni nova laška vlada po padcu Mussolinija in njegovih pribojnikov vprašala nas in naših zaveznikov za mir ali vsaj za premirje, ker zahtevamo brezpogojno predajo laške dežele, in Badoglio, ki je načelnik tiste vlade, nadaljuje vojno proti nam in našim zaveznikom z namenom, da bi izsilil iz nas boljše pogoje za izstop Italije iz vojne. Italija se potemtakem ne bo predala brezpogojno, nego pogovorno, meni dr. Čok.

Kakšni pa so tisti laški pogoji, ni znano javnosti. Na vsak način bo eden izmed njih nerazdeljivost celinske Italije. Ta nerazdeljivost laške oblasti pa pomeni, da imajo ostati meje med Jugoslavijo in Italijo take, kakršne so bile pred vojno. Naše pravične zahteve so s tem v nevarnosti, misli pisec omenjenega pisma. V nevarnosti je Trst, Gorica, Vipava. Postojna in ves drugi slovenski svet, ki je bil pred vojno pod Italijo. Zato je naš skupni nastop nujno potreben. Treba je opozoriti Belo hišo, državni departament in vojni urad v Washingtonu, ravno tako tudi premierja Churchillja, ki se baje več tednov, a delo mora iti sedaj mudi na konferenci z pred, se bo tisti buletin za sedaj.

Buletin Združenega odbora

Kakor smo že zadnjič omenili, je sklenil Združeni odbor slovenskih, srbskih in hrvaških Amerikancev, da bo izdal svoj buletin, publikacijo, v kateri bo pred vsem skrbel za pošteno propagando naše pravične stvari, ter ga pošiljal tudi vsem članom in članicam naših podružnic.

Ker pa bo treba za sestavo članskih imenikov prejkone premagati Churchilla, ki se baje več tednov, a delo mora iti sedaj mudi na konferenci z pred, se bo tisti buletin za sedaj.

našim predsednikom Rooseveltom v Quebecu, ali pa angleško veleposlaništvo v Washingtonu, na naše pravične zahteve.

Kako naj se to zgodi najizdatneje?

Po Čokovem nasvetu naj bi organizacije in posamezniki poslali brzojavke na označena mesta, ter poudarili v njih krivico, storjeno po prvi svetovni vojni na podlagi nesrečnega tajnega londonskega pakta z dne 26. aprila 1915, nadalje dejstvo, da se zavezniki niso držali načel, izraženih v znamenitih 14 točkah Wilsonovih, potem to, da zahteva osvoboditev vseh 700.000 Slovencev in Hrvatov, ki so pod Italijo, z vsemi dragimi Jugoslovani vred, nadalje neustojljivo dejstvo, da ustreza ta zahteva v polni meri načelu, po katerem se je osvobodila in združila Italija sama, potem borbo primorskih Slovencev in Hrvatov proti fašizmu pred to vojno in sedaj na naposled seveda tudi Atlantski čarter. Nadaljnja navodila o tem boš te prebrali iz SANSovega urada, ko pride čas za to.

Združena slovenska društva v New Yorku se prav dobro zavedajo nujnosti in potrebe takega skupnega nastopa, pa so nam dne 19. avgusta poslale brzojavko, v kateri je povedano, da se strinjajo z Adamičevimi in Čokovimi predlogi, da naše moralne podpore in na koga skupnega nastopa za pravične naših bratov in sester na Primorskem ter pozivajo našo organizacijo, naj stori vse potrebno, da se tak skupen nastop tudi izvede nemudoma.

Buletin Združenega odbora

Kakor smo že zadnjič omenili, je sklenil Združeni odbor slovenskih, srbskih in hrvaških Amerikancev, da bo izdal svoj buletin, publikacijo, v kateri bo pred vsem skrbel za pošteno propagando naše pravične stvari, ter ga pošiljal tudi vsem članom in članicam naših podružnic.

Ker pa bo treba za sestavo članskih imenikov prejkone premagati Churchilla, ki se baje več tednov, a delo mora iti sedaj mudi na konferenci z pred, se bo tisti buletin za sedaj.

SONART REKORDI

Lepe Melodije!

St. M571—Na Marjanov, polka
Kje so moje rožice
Marška polka—polka
Duquette University
tamburica orkester

St. M572—Terezinka polka
Na planinah—valček
Jerry Kopričnik in orkester
Za vsa cenik in cene plošč se obrnite na: JOHN MARSHALL, Inc., 463 W. 42nd St., New York

posiljal podružničnim tajnikom v primerem številu izvodov. Tajniki in tajnice se prošijo, naj prejete buletine razdelijo med članstvo in če jim jih še kaj ostane, tudi med druge ljudi.

Ko bodo urejeni članski imeniki bodo člani in članice prejeli buletin vsak na svoj dom.

Naše gibanje

Od 12. do 19. avgusta so se na mprjajavile sledeče nove podružnice: št. 85 SANS, New York, N. Y.; nastala iz podružnice št. 84 SZZ; št. 86 SANS Elizabeth, N. Y.; nastala iz društva 540 SNPU; št. 87 SANS Brooklyn, N. Y.; nastala iz društva 557 IWO; št. 88 SANS, Brooklyn, nastala iz društva 57 KS KJ; št. 89 SANS Pueblo, Colo. nastala iz slov. pevskega društva "Prešerna". Ta organizacija je dne 19. avgusta štela 89 podružnic.

V istem času so nam poslale prispevke sledeče podružnice: št. 3 SANS, Pittsburgh, Pa. \$55,00 (v ta znesek je prispevalo društvo 50 KSKJ \$50,00 in njen tajnik Math Pavlakovich pa \$5,00); št. 33 SANS, Bridgeport, O., \$37,00 (\$5,00 od tega zneska je namenjenih za slovenske vojne ujetnike v Indiani); št. 2 SANS, Crivitz, Wis. \$30,00; št. 80 SANS v White Valley, Pa., \$60,00; št. 89 SANS, Pueblo, Colo. \$25,00.

Postojanka št. 33 JPO SS, v Braddock, Pa., nam je podarila \$200,00 in po predsedniku KSKJ Johnu Germu sta prispevala iz Puebloa Mrs. Martin Morin \$10,00 in John Jenko pa \$5,00.

Društvo Amerikanska Slovenka št. 10 JPZ Sloge iz Sheboygana, Wis., nam je v svojem pismu želelo kar najlepše uspehe v teh prepotrebni naporih ter pridejalo ček za \$25,00 naši organizaciji v podporo.

Shodi, seje, sestanki in prireditve

Podružnica št. 2 SANS v Chicagu, Ill. bo imela dne 28. avgusta ob osmih zvečer svojega mesečnega seja v prostorih na 1638 No. Halsted St. ter poleg drugega ukrepala tudi glede svoje veselice, ki jo misli prirediti dne 20. novembra ravno tamkaj.

Po seji bo imelo članstvo lepo domačo zabavo po gorenjski navadi. Poleg druge zabave bo tudi lepo petje. Pel bo naš znani tenorist Tomaž Cukale in morebiti tudi Majda Novak. Oba pa bo spremljala Ksenija Novak na klavir, če bo vse v redu. Tisti in tiste, ki jih srbiyo pete in se radi malo zasnečijo, bi nikakor ne smeli zamuditi te seje in domače zabave po njej. Kajti Joe Gomilar je dal častno besedo da bo tamkaj s svojo harmoniko.

Dne 21. avgusta se je vršila v Chicagu peta seja našega izviševalnega odbora.

VSI ne moremo iti na bojišče se vojskovati proti sovražniku osebne svobode; — VSAK pa lahko pomaga pobiti sovražnika, ako kupuje WAR BONDE in ZNAMKE redno.

RAZGLEDNİK

Piše Anna P. Krasna

POŠILJANJE SIMPATIČARJEV RUSIJE V RUSIJO

Ko čitam, v angleščini in slovenščini, priporočila naši vladi, naj pošlje vse one, ki se jim dopade sovjetski ali Stalinov sistem, v Rusijo, da tam preizkusijo dobroto komunizma v praksi, se vselej smejem, včasih kar na glas, zakaj krik ljudem, ki se iznebljajo takih modrosti, je zelo prozoren in za dimom kanonade je kaj lahko opaziti s lavolok, ki nosi napis: "Namen posvečuje sredstva..."

Ko se torej razkadi črni bojni dim naskoka na Stalinovo trdnjavo, tedaj naj bi vsi pohlevni in spreobrnjeni backi koračili odkritih glav proti slavoloku, ki se vzpenja nad človeštvom že dolge dobe in vedno obljublja nekaj novega in dobrega, pa nam vedno znova prinaša hujša in hujša krvava pokolja.

V dobah, ko zaplami svet v krvavem požaru, katerega zubljji spodjenajo temelje civilizacije, je naravno, da se vsaj deloma prebude iz svojega dremanja ljudske mase, ki se zgrozijo ob potokih prelite krvi, katere lije iz srca množice, kakor reka iz osrčja gore, ter dvignejo glas, ki kliče: Izvojujmo si zmago in vzpostavimo mir, ki bo enkrat za vselej napravil konec nemiselnemu pokolju ljudstev!

Ta mogočni glas je glas, ki kliče na plan vse, kar je v človegu najboljše in najplemenitejšega, zakaj, kakor se v vojni dobi pokaže človekova barbarska stran nature, tako se v svetlem sijaju pokaže istosčasno tudi njegova lepša in konstruktivna stran, katere hoče celiti rane in popraviti škodo, ki jo je pustil za seboj človekov barbarizem.

Ta boljša stran človekove narave ali njegovega bistva, išče v času vojne zmene in furije opore in temelja, na katerega bi mogla polagati svoje ideje za konstruktivno reorganizacijo poveljnega sveta. In nekaj naravnega je, če se pogled na strani človekovega bistva ustavi na Rusiji.

Rusija je dvignila tekom dobrih par desetletij svoje milionske množice na nivo kulture in progressa, ki bi se zdel podstarim ruskim sistemom ne le nemogoč, ampak tudi nepotreben, ker v interesu vladajočega razreda v Rusiji je bilo, da ostanejo množice bedne in nevedne. To se zreali iz del velikih ruskih pisateljev, ki so znali, kot malokateri drugi predčiti v svojih delih dušo svojega naroda in njegovo življenje ter stremenje po osvoboditvi, ki je, kakor tlec zubej, počivalo pod maso oglja in pepela nevednosti in čakalo, da bruhne na dan ob danem trenutku.

Vsak poznavalec zgodovine človeškega razvoja ve, da je vsako veliko spremembo v evoluciji družabnih sistemov spremljalo krvolite, ki je bilo neizogibno in pri katerem je padlo nešteto nedolžnih žrtv. Ruska revolucija ni bila v tem izjema in ljudje, ki so šli v Rusijo iskat socialistične ali socialne perfektnosti, so bili v milem tonu, povedano, navadni sanjari idealisti ali pa posamezniki, ki so hoteli imeti gradivo za celpljenje dlak.

Ko se je gradila naša velika in veličastna Amerika, katero danes tako zelo hvalijo ravno taki elementi, ki so zanjo morda najmanj žrtvovali in delali, so tudi padale žrtve, ki so prišle v novo obljubljeno deželo z dobro vero, da jim bo tukaj življenje boljše, da bodo tu varni pred krivicami, ki so jih zadevale v starem veku. Ali nikesar velikega se ne doseže brez žrtv in tako temelji tudi veličina naše nove domovine na žrtvah. Vsak razumem človek, ki trdi, da se spozna na razvoj človekove civilizacije, mora to vedeti oziroma bi moral vedeti.

Ali kjer namen posvečuje sredstva, tam se potisne smiselnost na stran in se izrabi v svoj prilog to, s čimer se more najuspešneje vplivati na ljudsko mnenje ali mišljenje. Zavrčica: "Naša vlada, naj jihi lepo pobere in pošlje v Rusijo," dobi morda trenutno odmev med onimi, katerim je namenjena. Toda vsakemu trenutnemu vtisu sledi razmišljanje in po razmišljanju dobi vsak vtis drugačno podobo, ker je spopolnjen z odtiski barv, ki jih zavrčica nima.

Recimo, da bi name napravila takale zavrčljiva grožnja vtis bojazni, da bi me mogla Amerika popokati in poslati v Rusijo zgolj zato, ker imam simpatije za herojsko rusko ljudstvo, ki danes s svojo krvjo brani svojo zemljo in pridobitve civilizacije pred nacističnim stvarom. Kaj bi predvsem pretresla v svojih mislih? Moje življenje v Ameriki, ter moje življenje v domovini mojih očetov. Končno bi, kot praktičen računar, dognala kako in kaj je bilo s tem mojim življenjem v dveh domovinah in koliko imam bilance (materijalne) od vsega skupaj.

(Dalje jutri.)

ŠIVALKE
na moških klobukih; dolga sezona. Vsaka dobi kite samo ene barve in blok za celo sezono.
DARTFORD HATS
719 BROADWAY
NEW YORK CITY
8-23, 24, 25.

MOSKI DOBE DELO

ZA STAROST SE NE VPRAŠA

ZA VAŽNO VOJNO PRODUKCIJO

Pri JENKINS BROS., Bridgeport, Conn.

Neizučeni delavci zaslužijo od \$43 do \$53 na teden za 61-66 urno tedensko delo.

Tudi tuji so takoj sprejeti. Ako ste sposobni, ste takoj sprejeti.

Vprašajte kateregakoli zastopnika kompanije VSAK ČETRTEK OD 9. DOP. do 5. POP.

UNITED STATES EMPLOYMENT SERVICE
of the WAR MANPOWER COMMISSION
79-87 Madison Ave., 4th Fl., Sec. A, New York City

Kdor je zaposlen v vojni ali kakih važni industriji ne pride v poštev brez izpričevala uporabnosti.

Najboljšo Garancijo Zavarovalnine Jamči Vam in Vašim Otrokom

KRANJSKO-SLOVENSKA KATOLIŠKA JEDNOTA

Najstarejša slovenska podporna organizacija v Ameriki... Posluje že 50. leto.

Članstvo 37.800 Premoženje \$5,000,000
SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA 127,24%

Če hočete dobro sebi in svojim dragim, zavarujte se pri najboljši, poštini in nadosolventni podporni organizaciji, KRANJSKO-SLOVENSKE KATOLIŠKE JEDNOTE, kjer se lahko zavarujete za smrtne, ranne poškodbe, operacije, proti boleznim in ostanitostim.

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 60. let; otroke pa takoj po rojstvu in do 18. leta pod svoje skriljce.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejšo vrsto certifikate sedanje dobe od \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vdov in sirot. Če se nisl član ali članica, se mogoče in bogate katoliške podpore organizacije, potruditi se in pristopiti takoj.

Za polnoma o zavarovalnini in za vse druge podrobnosti se obrnite na uradnike in uradnice krajevnih društev K. S. K. Jednote, ali pa na:

GLAVNI URAD
351-353 No. Chicago Street, Joliet, Illinois

V VAŠI BLIŽINI JE ROJAK, KI NI ŠE NAROČEN NA SLOVENSKE DNEVNIK. — KOT ZAVEDNI SLOVENEČ, ALI MU NE BI IZBOČILI TO ŠTEVILKO V SVRHO, DA SE NAROČI?

Kanadski Vestnik

Poročila iz raznih naselbin, kjer bivaajo in delajo Slovenci

Kanadčani v bojih za Kisko

Iz nekega pristanišča na zapadnem obrežju Kanade pošilja kanadska novinarska agencija poročilo, ki opisuje, kako so se pred nedolgo nekega jutra ob zori vkrcali kanadski fantje na dva velika transporta, ki sta ju imela odpeljati proti Kiski, oziroma v boje na Pacifiku.

Bojno geslo fantov pri odhodu je bilo: "Pomnite Hong Kong!"

Oprava, ki so jo nosili v 90 futov težkih nahrbnikih, je bila vsa ameriškega izdelka — samo bojna obleka, v katero so bili oblečeni, je bila kanadska. Bilo je pač vse v skladu z načrtom za skupni nastop v bojih z Američani.

Vkrcanje je bilo kolikor mogoče tajno in prebivalci dveh mest ob obrežju, kjer se je vkrcanje završilo, niso niti sanjali o tem, kar je bilo v teku onega zgodnjega jutra, ko je komaj svetile zore. Može sami so med seboj govorili prav malo in še to po tiho, luči so bile zatemnjene in zasenčene in v tej medli svetlobi je stal na krovu poveljujoči general-major G. R. Parkes, ki je s ponosom gledal na svoje fante.

General Parkes je gledal na nje kot na vojake, ki imajo za seboj popolno vezhanje in so pripravljeni na vse. Pri Vernonu v Britski Columbijski so imeli celo kolikor mogoče realistične vaje za vpade po načinu "commando" čet.

Skupno z ameriškim tovariši v orožju so potem kanadski vojaki sodelovali v bojih za Kisko in z njimi so tudi zasedli otok, s katerega so Japonci pobegnili, predno so jih mogli dobiti v roke kanadski in ameriški, za boj prvovrsto izurjeni fantje, ki jim je bilo žal, da so bili opeharjeni za eno dobro bitko, a obenem pa so bili tudi veseli, da jim ni bilo treba šteti izgub, ki so v bojih vedno neizogibne in med katerimi vedno izgubi vojak kakega draga tovariša in prijatelja.

ODLIKOVANJA POMORSČAKOV

Kanadska pacifična parobrodna družba je pred nekaj dnevi naznanila odlikovanja 31 kanadskih pomorščakov, med katerimi je devet članov posadke na ladji Duchess of York. Ti može so svojo ladjo rešili pogreznjenosti s tem, da so zvaljili 500 futov težko bom-

bo, ki je padla na ladjo in prevertala štiri krove, s čimer so preprečili eksplozijo bombe. To domislica, da se bombo odstrani s krova, je pripisovati častniku Burnsu in osim drugim možem, ki so zdaj z njim vred prejeli odlikovanje.

Taktika Kanadčanov v Siciliji

Poročevalec United Press opisuje taktiko Kanadčanov, ki so hoteli uničiti in zavzeti najkisejsko tanočno gnezdo, katerega nikakor niso mogli doživeti. Naprej preko tega tanočnega oddelka, ki je držal pozicijo vrh nekega hriba, tudi niso mogli. Naprej so uporabljali vse, od ročnih granat do topov, toda brez uspeha. Tanci oddelki se ni hoteli podati.

Major George Welsh se je končno naveličal te dolgočasne igre in je nazadnje v temi splezal do Nemcev, ki so stali ob robu hriba, ter nenadno zavpil nanje, naj se podajo. Rezultat je bil 21 vojni ujetnikov in nadaljevanje prodiranja majorjevih vojakov.

KORKMEN'S COUNCIL DOBIL PRAVICO ZA ZASTOPSTVO DELAVCEV

(Kirkland Lake. — Wrokmen's Council v Bidgoodu je bil pred kratkim imenovan kot pravomočni zastopnik majnerjev v zlatih rudnikih v tem kraju pri kolektivnih pogajanjih za kontrakte itd. Razsodba v tem oziru je bila izrečena po delavskem razsodišču v Ontario. Council je vložil tozadevno aplikacijo že pred časom, ko je večina majnerjev neuradno odglasovala za tako zastopstvo.

Aplikaciji je nasprotoval unijski lokal št. 240, sodišče pa je sedaj odločilo v prid delavskemu odboru.

Izrek razsodišča prizadeva rudnike Lake Shore, Wright-Hargreaves, Kirkland Lake Gold Mine in Toburn.

POMANKANJE GOZDARJEV OGRŽA PAPIRNO INDUSTRIJO

Quebec. — Tiskarne časopisov, ki imajo papirne kontrakte omejene že zdaj za 30 odst. ker hitro ginejo lesne zaloge, ki so bile na razpolago v Kanadi, bodo najbrž morali pristati na nadaljne omejitve v tem oziru prihodnje leto, ako se ne uredi na kak način, da se dobi nazaj v gozdove gozdnih delavcev, ki so izurjeni v podiranju in pripravljanju lesa za papirnice.

O tem perečem vprašanju produkcijske tiskarskega papirja je bil obveščen tozadevni kongresni odbor Združenih držav. Člani tega odbora so bili te dni na potovanju v provinci Quebec, kjer so si ogledali razne papirnice in dobili potrebne informacije glede stanja te važne industrije.

Upravitelj neke velike papirne tvornice je dejal, da bo bolj težko izvesti celo dosedanje 70 odst. kontrakte, če ne bo dotoka novega lesa, kajti zaloge, ki čakajo na proizvodnjo, se krčijo zelo naglo. Dejal je, da je na razpolago prav malo časa za ureditev tega problema.

Gozdarji bi morali biti na delu v gozdovih prav kmalu in sredi septembra bo mogoče napovedati kako stvar izgleda za prihodnje leto. In dastrija potrebuje najmanj 20 tisoč gozdarjev, ki bi šli na delo takoj.

ZABLEDELA PISAVA NA STENI

Quebec. — V neposredni bližini trdnjave, kjer se je vršila važna konferenca med premierjem Churchillom in predsednikom Rooseveltom, stoji stena oziroma zid in preko tega zidu je obledelih, velikih črkah zapisano "Vive Darlan! Vive Petain!"

Barvilo je že sprano od dežja in je očitno, da ni bila pisava namenjena za sedanje konferenco, kljub temu je v tem ironija z ozirom na pričakovanja, da bo na tej konferenci priznani de Gaulle ter Francoski narodni osvobodilni odbor, kar naj bi bil prvi važni korak v delovanju za osvobodjenje Francije izpod Hitlerjeve in vichyske pete tiranstva.

S pisavo na steni pa je bil docela v skladu avdiodisk v vodilnem katoliškem listu "L'Action Catholique", ki se je začel takole:

"Stalin ne pride v Quebec. Mi smo vzradošeni. Njegova prisotnost bi pokvarila naš uki tek in zatemnila ponos, ki ga čutimo ob dobrodošlici, ki jo nudimo političnim in vojaškim voditeljem združenih narodov."

Uvodnik je povzročil protestno nevihto po vsej Kanadi. List "Montreal Gazette" je zapisal, da je uvodnik precejšen zalozek slabega okusa in še

Slovenci v Kanadi

PREDKONVENČONE MISLI

Gibanje za slogo priznanje škodo slovenskega kmeta in in zbiranje Slovencev v Kanadi se je začelo pri ustanovitvi Zveze Kanadskih Slovencev. Skupina prvih slovenskih delegatov je dne 3. maja 1942 v Torontu predlagala, pretesala in razpravljal ter navdušeno zaključila, da se ustanovi Zveza Kanadskih Slovencev. Izbrani odbor je začel svoje delovanje. Načelna izjava in pravila so bila razglajena in eno glasno odobrena.

Po večjih in manjših naselbinah so ustanovljene podružnice; povsod se je začela nova doba za Slovence v Kanadi. S tem je odprta pot vsem Slovincem in Slovincem v Kanadi, da se zvežejo in stisnejo, da se sliši nas, da se nas prizna in da se nas šteje kot organizirani del našega naroda tukaj v Kanadi in povsod, kjer živi slovenski rod.

Imamo še ljudi med kanadskimi Slovenci, ki bi radi ostali brezbržni v sled svojega dolgotrajnega verskega ali pa političnega udejstvovanja, in brezbržni so zato, ker vidijo rešitev le v svojem ožjem krogu. Za samoohrambo imajo šit "Samo ne politike vmes!" brez pomisleka, da danes zmanjše poštena politika na vseh frontah, da sta vedno in danes gospodarski in politični položaj nerazdvojen tovariša na škodo slovenskega naroda, na

Prva redna konvencija Zveze Kanadskih Slovencev bo v Torontu dne 4. in 5. septembra. Predkonvenčone mislijeje že bilo dovolj ne od uprave SKS, pa tudi ne od posameznikov in članov za našo sloven-

sko javnost tukaj v Kanadi. Ta konvencija mora biti nova meja, nova doba za načrte, novo delo za poživljanje, ako hočemo napredovati. Na konvenciji morajo vsi misliti in vsi delati za skupni napredek naše Zveze Slovencev in Slovenk v Kanadi.

Delegati, delegatije in zastopniki drugih društev, po mojem mišljenju je to vaša dolžnost in vaše delo, naj se čuje vaš glas, da vam bo slovenski narod v Kanadi hvaležen.

Louis Zdravje, Windsor, Ont. Can.

POPRAVEK

V izdaji lista št. 149 od 4. avgusta izšel je dopis, oziroma zahvala po smrti Marije Usenik iz Port Arthurja, kar pa je izšlo v pomanjkljivosti. To je, izpuščena sta bila imena darovalcev: vencev, družina John Jaklič, in družina John Cimprič Toliko na znanje.

Z rojaskim pozdravom.

Ed. Troha, Port Arthur, Ont.

ČESKA "NACIONALNA" CERKEV SE BLIŽA PROTESTANTOM

Ko je po razsulu avstro-ogrske monarhije nastopil češki nacionalizem svojo zmagovito pot je prišlo na Češkem tudi do ustanovitve nove češke "nacionalne" cerkve, ki se je ločila od Rima. Češka duhovniška organizacija "Jednota" ki je bila že dolgo priključena češkemu narodno socialističnemu gibanju, je leta 1920 potem, ko je njene zahteve takratni papež odklonil, sklenila ustanoviti češko "nacionalno cerkev." Ta se je povsem odcepila od Rima, odpravila celotno in uvedla češki jezik v bogoslužje. Bivši katehet Karel Farsky, znan svobodomoislec je bil v Plzni izvoljen za patriarha. Sekta je zaradi svojih zvez s češkimi narodnimi socialisti prejela od vlade velikanske podpore, zaradi česar je število njenih pripadnikov narasčalo in doseglo že milijon. Sekta je že dalje bolj izgubljala krščanski značaj. Po smrti "patriarha" Farskega leta 1927 je prišel na njegovo mesto bivši katoliški duhovnik Gustav Prohazka, ki je svojočasno pripadal modernističnemu gibanju in je z vso svojo cerkveno obino odpadel od katoliške vere. Pod njegovim vodstvom je sekta za svoje pripadnike odpravila celo vero v božanstvo Kristusa. Danes šteje češka "nacionalna" cerkev okrog 750.000 pripadnikov, ki so razdeljeni v 275 cerkvenih občin in imajo 306 svojih duhovnikov.

Kljub temu, da se ima ta sekta zahvaliti za svoj nastanek in procvit češkemu nacionalizmu in kljub temu, da so jo smatrali kot nadaljevanje protinemskega husitskega gibanja, se vendarle, odkar so Nemci zasedli Češko, če dalje bolj približuje nemškemu protestantizmu. Nedavno so praznovali 25 letnico ustanovitve sekta, pri čemer je smel patriarha Prohazka celo govoriti v praškem radiu. Pri tem je bila prebrana poslanica, v kateri stoji med drugim, da se "češka nacionalna cerkev čedalje močneje zaveda svoje povezanosti z nemško reformacijo". Da bi to povezanost pokazali tudi na zunaj, so sklenili, da svojih dijakov ne bodo več pošiljali študirati v Oxford na Anglesko, nego na nemške protestantske fakultete.

VAŽNA KNJIGA

Ako ima kdo knjigo "First American Slav Congress," ki jo je napisal dr. Joseph Goričar, leta 1920, ga prošimo, da bi nam jo poslal, ker je ravno ta knjiga v sedanjem času za nas jako važna.

Glas Naroda

216 W. 18th St. New York, N.Y.

Churchill in Roosevelt vesela, ako bi se bil konference udeležili, da vedo, da bi bila oba,

KNJIGARNA SLOVENC PUBLISHING CO.

216 West 18th Street, New York, N.Y.

216 W. 18th St. New York, N.Y.

216 W. 18th St. New York, N.Y.

216 W. 18th St. New York, N.Y.

216 W. 18th St. New York, N.Y.

216 W. 18th St. New York, N.Y.

Note

35 centov komad — 3 za \$1.—

- * Breeze of Spring
- * Time of Blossom (Cvetni čas)
- * Po Jeseru
- * Kolo
- * Tam na vrtni gredi
- * Maribor Waltz
- * Spavni Milka Moja
- * Orphan Waltz
- * Dekle na vrtni
- * Oj, Marička, peglaj
- * Partica
- * Mlad kapetane
- * Gremo na Stajersko
- * Stajerski
- * Happy Polka
- * Če na tujem
- * Slovenian Dance
- * Vanda Polka
- * Zidana marelja
- * Veseli bratci
- * Ohio Valley
- * Sylvia Polka
- * Zvedel sem nekaj
- * Ko ptičica ta mala
- * Pojdi z menoj
- * Dol s planine
- * Kadar boš ti vandrat bel

25 ZVEZEK 10 SLOVENSKE PESMI za piano-harmoniko za \$1.

Po 25c komad

MOJA DEKLE JE ŠE MLADA

Narodi pri:

Knjigarna

Slovenic Publishing Co.

New York 11, N. Y.

216 W. 18th Street

NEKAJ ZA KADILCE

Na Broadway v New Yorku je bila svoja razstava tobakovih izdelkov. Največje zanimanje obiskovalcev so zbudili razni novi izumi, ki izpolnjujejo higijeno in udobnost kajenja. Izumitelj Thomas je razstavil cigareto, ki je napravljen brez papirja. Mesto v papir, je zavita v fin, prozoren tobačni list, ter napolnjena s tenkim, zrezanim tobakom. Ne ki ameriški kemik je pokazal cigareto, katere dim vsakih 5 sekund menja svojo barvo.

Drugi kemik je tobak v cigareti nadiševal s ozonom, tako da se pri kajenju takšne cigarete skoraj ne občuti neprijeten duh tobakovega dima.

Največje zanimanje pa je pri obiskovalcih razstave zbudila električna pipa. Na zunaj je takšna kakor vsaka druga pipa, toda v njenem pokrovu je skrita električna baterija. Kadar hoče kadilec zapaliti pipo, mu je treba nekoliko posilniti baterijo, nato pa parkrat krepko potegniti iz pipe. Baterija se pri tem zagreje in prižge tobak v pipi. Prednost tega novega izuma je tudi v tem, da se zaradi električnega gretja iz tobaka odstrani skoraj ves nikotin.

Kar želi, da se čim bolj razširi in

PIANO HARMONIKO

korajnica

"MLADI VOJAKI"

je Mr. Jerry W. Koprivšek uredil z založnikom, da naj bi lahko dobili skladbo po želji ena, to je

Sedaj 35c

Dva komada za 70 centov.

Narodi lahko tudi pri:

Slovenic Publishing Co.

216 W. 18th Street

New York 11, N. Y.

216 W. 18th St. New York, N.Y.

216 W. 18th St. New York, N.Y.

216 W. 18th St. New York, N.Y.

216 W. 18th St. New York, N.Y.

216 W. 18th St. New York, N.Y.

216 W. 18th St. New York, N.Y.

216 W. 18th St. New York, N.Y.

216 W. 18th St. New York, N.Y.

216 W. 18th St. New York, N.Y.

216 W. 18th St. New York, N.Y.

216 W. 18th St. New York, N.Y.

216 W. 18th St. New York, N.Y.

216 W. 18th St. New York, N.Y.

216 W. 18th St. New York, N.Y.

216 W. 18th St. New York, N.Y.

216 W. 18th St. New York, N.Y.

216 W. 18th St. New York, N.Y.

216 W. 18th St. New York, N.Y.

216 W. 18th St. New York, N.Y.

216 W. 18th St. New York, N.Y.

SPISANA V ANGLEŠČINI

VRTNARSTVO ... SADRŽEVANJE ...

POLJEDELSTVO

The Garden

ENCYCLOPEDIA

Cena knjige:

\$3.50

V LIČNI IN TRPEŽNI PLATNENI VEZAVI

Skoro 1400 strani —

750 Slik

Popolni voditelj za vaš vojni vrt.

Popolna vsaka beseda, vsaka stran, vsaka slika — mnogo NOVE stvari novih ilustracij!

EDINA VRTNARSKA ENCIKLOPEDIJA ZA DOMAČO POTREBO! Niti vsikih besed — vse je jasno, razloženo, uporabno.

KNJIGARNA SLOVENC PUBLISHING CO.

216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

216 W. 18th St. New York, N.Y.

Visoška kronika

ROMAN — Spisal Dr. IVAN TAVČAR.

55

V sree se mi je zasmil.
"Odpuščaj ti Marks, in vem, da ti je Agata že tudi odpustila! Radi tega lahko brez skrbi stopiš pred Boga sodnika. Odpuščaj ti bodi, da bo tudi nam odpuščajeno!"

Zaprosil je:

"Čure naj pride!"

I oklicali so kaplana, ki je imel s pogrebi in s previdenjem preobilo opravka, a vendar je prav hitro prišel, ker mu ni bilo neznano, da v lazaretu vojščak z odrezano nogo vsak hi lahko umrje. Dolgo sta govorila, vmes je gospod nekaj zapisoval, potem je dal bolniku odvezo in končno je Marksu volil levico, da je postavil znamenje svetega križa pod tisto, kar je "čure" zapisal. Napisal pa je hi, da je težki jezdec Marks Wulffing, ki je ranjen ležal v lazaretu pri Turinu, na smrtni svoji postelji spokorno in skesano priznal, da je na sodbi v Loki lažljivo pričal proti Agati Schwarzkoblerjevi, da je vse, kar je tedaj govoril, bilo izmišljeno, in da prosi njo in druge, da bi mu odpustili in prizanesli. Sam "čure" je to svedočenje podpisal in se meni izročil.

V noči potem je Marks Wulffing umrl. Moja želja je, da bi mu svetila večna luč!

Ko sem se vračal, je bila spomlad tu: hruška in črešnja sta cveteli, in cela Poljanska dolina je nosila belo pečo. Ni sta me pričakovala Agata in Juri, a sprejela sta me, kakor da sem vstal od smrti. Onemogel sem bil in vojna me je bila pohodila. Ali ta dva sta me objemala brez konca in kraja, in odprla sta mi vso svojo hišo. Po tej hiši se je takrat vlačilo malo dekletce, ki je sicer še komaj lazilo, pa s svojim glasom polnilo že skoraj vsak kot in kotic. Tu in tam se je se vleгал Agati mrak na lice in njeno oko me je včasih spominjalo na poglede, s katerimi se je tisti dan, prej nego je stopila v vodo, ozirala po dolini navzgor.

Tisti čas je župnikoval pri nas gospod Janez Krstnik Sinič. Takoj drugi dan sem se napotil k njemu ter mu izročil svedočenje, katero je bil Marks Wulffing na smrtni svoji postelji podkrižal in katero je bil gospod "čure" podpisal. Gospod Janez Krstnik je bil pravičen mož. Takoj prihodnje nedelje je s prižnice govoril in ljudem govedoval, "kaka krivica se še vedno godi Agati Khallanovi, o kateri na tihem marsikdo v gorjanski svoji nespameti misli, da je morda le delala točo in nevihto." Steval jih je, da jih je obno povečalo glave, nakar je prebral Marksovo svedočenje, govoril o njegovega podpisu in povedal, kako ga je Bog že na zemlji udaril, ko mu je zdrobil desno roko, s katero je krivično pričal, ter mu vzel levo nogo, v katero si je bil rano vrezal. Ljudstvo je bilo ginjeno. Pred cerkvijo se je vse trlo okrog Agate, da so ji stiskali roke. Tisti dan je bila naša gospodinja počestvena kakor mučenica, in gospod Bog je zaukazal, da bodi konec njenemu trpljenju. Sam Peter Debeljak se nam je približal, ko smo hodili od božje službe proti domu, in prosil, da bi mu bilo odpuščajeno. Podali smo si roke in obnovili staro prijateljstvo.

Zadovoljstvo se je znova oglasilo na Visokem. Spomin očeta Polikarpa se je ublažil, in kri človeka, katera je bila prelita po njegovi roki, ni več vpila do božjega stola. Tudi mene je zapustil spomin na bitke in vojne, razen onega, ki mi je tičal v prsih, kjer mi je nekaj ključalo noč in dan, kakor v uri visoki na steni. Težilo me je, da nisem mogel poprijeti za nikakoli delo; dela je bilo obilo, jaz pa sem samo jedel pri hiši. Poizkušal sem delati, pa ni bilo moč, in Juri in Agata sta me prav grdo oštevala, če sem se hotel lotiti najnedolžnejšega dela. Res je, da nisem prišel praznih rok k hiši, in lahko bi bil živel ne da bi bil pri hiši v nadlego, ali človek, ki delati ne more je vendar preveč pri hiši. In to je bilo, kar me je peklo.

Ko je cvetje izginilo, s travnikov in vrtov in ko je vročina prihajala, sem pri lepem vremenu lazil k njeni pod gozdom, tja, kjer mi je bil svoj čas oke povedal, da je višoki dve kmetiji meni namenil. Ravno na istem mestu sem legal v travo. Velikokrat sem tako ležal na soncu in nad dolino, ki je mrgolela pod mano; in takrat se je razvijalo pred mano, kar sem doživel v preteklosti. Tu in tam se me je polastila želja, da bi umrl, ker sem bil sam sebi in drugim v težavo. Pa me je hitro zapustila ta želja, ker vojščak, ki leži težko ranjen sredi bojne poljane, ravnotako nerad umrje, kakor se nerad loči od sveta bogataš, sedeč pri polni skledi. V takih trenutkih sem dobro vedel, da te, naj si še tako zapuščen, in osiromašen, veže trna veriga na nekaj, česar se vsak hip ne zavedaš; ta nekaj je — zemlja, na kateri si se rodil. To je naša edina neskaljena prijateljica, vedno ti kaže en in isti obraz, in zvesta ti ostane, če jo še tolikrat zatajiš! Ko tako ležim, mi sili iz ruše nova moč v onemoglo ude, in prav vsaka koreninica pod mano poganja tudi v moje telo, da se čutim eno z zemljo, na kateri ležim. Zemlja domača — ni prazna beseda: del je mojega življenja, in če se mi vzame zemlja, se mi je vzelo tudi življenje. Ko si ogledam do kosti, ko te povsod preganja, kakor bi se bile gobe razpasle po tvojem telesu, te sprejme domača zemlja z istim obrazom, kakor te je sprejela nekda, ko so te še v zibel polagali. Nisi doživel spomlad, da bi te ne bilo objemalo njeno cvetje, in ne jeseni, da bi ti ne bila sipala svojih sadov. Mogoče da je težko umreti — moja vera to ni — ali toliko zapišem, da bi rajši umrl sredi domače doline bodisi od gladi, nego na zlatem stolu nemškega cesarja, kjer bi imel vsega na kupe.

Tako večkrat premišljujem na zeleni tratini pod gozdom. Tu in tam gledam tudi v preteklost; pred mano se vlečejo široke vrste težko oboroženih mož, vrsta saržira na vrsto, ranjeni padajo in umirajo, bogati prapori se vijejo, jezdec žvenketajo na svojih konjih, sami generali pridirjajo "victoria" jih obdaja, trombe se oglašajo, topovi grme — vse to pa izginja, kakor izginja dih s stekla, in ostaja mi edinole gladka zavest, da sem zopet na svoji domači zemlji, ki me objema, kakor objema mati svojega otroka ali kakor objema nevesta svojega ženina!

(Nadaljevanje prihodnjik.)

Nizozemska kolonijalna posest

Kraljevina Nizozemska, ki zemska Zapadna Indija, ki jo je s tako vztrajnostjo in obdobjem vredno odločnostjo, branila svojo nevtiralnost in z otok Kiraso ter še nekaj manj nevtiralnostjo tudi svojo neodvisnost, je četrti kolonijalna sila v svetu. Njene kolonije zemske kolonijalne posesti pa se znahe pod imenom Nizozem spada med najbogatejše in naj, ska Zapadna Indija in Nizozemska Vzhodna Indija. Nizozemska Vzhodna Indija, ki je bila v preteklosti še večja, poleg obeh Indij so imeli še skoraj stoodstotno namenjeni Formozo, ki je danes japonsko-izvozu. Poglejmo nekaj šte, ska, otok Ceylon, ki je danes vilk, od katerih bomo videli, angleški, Brazilijo, ki je danes da je nizozemska kolonijalna samostojna država, med prvi posest v resnici velika gospo, mi so odkrili Avstralijo ter darska sila. Leta 1937 je zamed drugimi tudi ustanovili šal izvoz iz te kolonije 951 mi, v severni Ameriki naselbino Novu Amsterdam, iz katerega se je razvil današnji New York. Kljub temu, da so v te, ku stoletij od te svoje posesti, mnogo izgubili, predstavljajo njihove današnje kolonije še zmerom velikansko posest in ogromno bogastvo. Obe nizozemski Indiji merita skupno 2 milijona 70,000 kvadrat, kilometrov, kar je 60 krat več, kolikor meri evropska Nizozemska. Prebivalcev štejejo njene kolonije 70 milijonov ali osemkrat več kot njihova evropska gospodarka. Nizozemska Vzhodna Indija, ki jo sestavljajo Sundski otoki Java, Sumatra, Celebes, Borneo, Nova Gvineja in številni drugi manjši otoki, dočim je Nizo-

Važno za naročnike

Poleg naslova je razvidno do kda imate plačano naročnino. — Prvi številka pomeni mesec, druga dan in tretja pa leto. Da nam prha nite nepotrebnega dela in stroškov, Vas prosimo, da skusate prvočane naročnino poravnati. Po, kljite naročnino naravnost nam ali jo pa plačate našemu zastopniku v Vašem kraju. Zastopnik bo Vas izročil potrdilo za plačano naročnino.

California:

San Francisco, Jacob Laushin*

Colorado:

Pueblo, Peter Cullig

Walsenburg, M. J. Bajuk*

Indiana:

Indianapolis, Fr. Markich

Illinois:

Chicago, Joseph Bevil*

Chicago, J. Fabian (Chicago, Chic-

ro in Illinois)

Joliet, Jennie Bambich

La Salle, J. Spelich

Mascoutah, Martin Dolenc

North Chicago in Waukegan, Math

Waršek

Maryland:

Kittimiller, Fr. Vodopivec

Michigan:

Detroit, L. Plankar*

Minnesota:

Chisholm, J. Lukanich

Ely, Jos. J. Pesel

Evreleth, Louis Goude

Gilbert, Louis Vessel

Montana:

Roundup, M. M. Panian

Washoe, L. Champa

Nebraska:

Omaha, P. Broderick

New York:

Gowanda, Karl Strnisha*

Little Falls, Frank Masle*

Worcester, Peter Rode*

Ohio:

Barberton, Frank Troha*

Cleveland, Anton Bobek, Charles

Karlinger*, Jacob Resnik

Gilard, Anton Nagode

Lorain, Louis Balant, John Kumble

Youngstown, Anton Kikelj

Oregon:

Oregon City, J. Koblar

Pennsylvania:

Bessemer, John Jevnikar

Conemaugh, J. Brezovec*

Coverdale in okolica, Jos. Paternel

Export, Louis Supančič*

Farrell, Jerry Okora

Forest City, Math Kamina*, Frank

Blodnikar

Greensburg, Frank Novak

Homer City, Joseph Kerja

Imperial, Venice Paleich

Johnstown, John Polants*

Krayn, Ant. Taukelj

Luernie, Frank Balloch

Midway, John Zust*

Pittsburgh in okolica, Philip Progar

Steelton, A. Hren

Turtle Creek, Fr. Schlfrer*

West Newton, Joseph Jovan

Wisconsin:

Milwaukee, West Alia, Frank Skok*

Sheboygan, Anton Kolar

Wyoming:

Rock Springs, Louis Tauchar*

Diamondville, Joe Roilch

(*Zastopniki, ki imajo poleg ime na *, so upravičeni obiskati tudi druge naselbine v njih okrajih, kjer je kaj naših rojakov naseljenih.)

Vsak zastopnik izda potrdilo za svoto, katero je prejel. Zastopniko toplo priporočamo — Uprava "Glas Naroda"

NOVA IZDAJA

Dobri Atlas

je nujno potreben

... in ravno v

HAMMONDOVEM NOVEM

Svetovnem Atlasu

NAJDETE ZEMLJEVIDE, KI SO TAKO POTREBNI, DA MORETE SLEDITI DANAŠNJIM POROČILOM

Zbirka nanovo in lepo tiskanih zemljevidov v 7 barvah, kaže svet, kakoršen je danes in vam pomaga razumeti zgodovinsko važno delovanje diktatorskih in demokratskih vlad.

NEKAJ POSEBNIH VAZNOSTI

Sestav sveta — abecedni seznam dežel, provinc — navaja površino, prebivalstvo, glavna mesta in kraj na zemljevidu.

Seznam mest in trgov — navaja ime kraja, okraj, in državo, prebivalstvo in kraj na zemljevidu.

Zastave vodilnih držav — v polnih barvah, vsega skupaj 56; cela vrsta narodnih barv.

ILUSTRACIJE — 45 skrbno izbranih resničnih fotografij iz vseh krajev sveta.

NOVO LJUDSKO ŠTETJE — Uradne številke glavnih mest in trgov v Združenih državah in kaže primerjavo s starim štetjem.

Svet pripada ljudem, katerih ravno vednost nima obzorja

Ta atlas, ki sam sebe popravlja, ima namen razširiti marsikatera napačna si vprašanja, ki nastanejo v raznih razgovorih. Strani so skladne svetovnega znanja in podajajo razsežnost zemlje, prvine sončnega sistema, pokrajine in globoko oceanov in jezer, dolgotrajnejši rek in prekopov, površino poglavitnih otokov in visokost svetovnih gor. Tu so odgovori na mnoga današnja vprašanja.

Naročite pri:

Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street

New York 11, N. Y.

V BERLINU VLADAJO OBUPNE RAZMERE.

(ONA) — Nevtralni popotnik, ki je pred dvema tedni prišel iz Berlina, je v Londonu opisoval nemško prestolnico kot kraj groze in obupa. Dejal je, da je bil v Berlinu že ob najrazličnejših prilikah, toda nikdar še ni bil našel berlinskega prebivalstva v takem stanju malodušnosti in zbežnosti.

Poročal je agenturi Overseas News Agency, da je na lastne oči videl, kako je na tisoče ljudi oblegalo urade za evakuacijo od onega trenutka naprej, ko je prišel poziv, da zapuste mesto. Vsi trgovski posli so skoraj popolnoma zastali, ker nameščenci — tako je pripovedoval — kar na lepem izginjajo — večina uradov je zaprtih.

Da bi razburjene duhove vsaj nekoliko pomirile, je nameravala uprava prirediti velike shode in je določila važne govornike, med njimi nekatera znamenita imena, da govorijo na teh shodih. Toda stvar se je žalostno ponesrečila, ker ni bilo obiskovalcev, tako da so morali večino teh shodov sploh odpovedati.

Popotnik pripoveduje, da je nastala še mnogo večja zmeda, njava, ko so angleški letalci začeli sejati letake na nemško prestolnico, v katerih se preokuje Berlinu, ako ne še hujša uroda, kot ona ki je zadela Hamburg.

PREVZETNI KAZALEC.

Prsti na roki so dolgo živeli v miru in slogi. Nekega dne pa je kazalec dobil zlat prstan na katerem se je lesketal prekrasen dragulj. Kazalec je bil prepričan, da je zaradi tega okrasa kar čez noč postal nekaj višjega, imenitnejšega. S prezirom je gledal na svoja dva tovariša — palec in sredinec.

Ni jima več hotel pomagati pri pisanju in drugih opravilih.

"Le počakaj," so se na tistem mislili tovariši prsti, "bo prišel čas, ko boš tudi ti naš potreboval. Takrat pa ti mi mu oprostijo."

ne bomo hoteli pomagati."

To se je v resnici kaj kmalu zgodilo.

Nekega dne je kazalec hotel utrgati lepo rožo. Sam tega ni mogel storiti. Pomagati bi mu morala palec in sredinec. A ta dva sta ga zavrnila:

"Ti nisi hotel pomagati nama, midva pa počeva pomagati tebi. Zob za zob!"

Prevzetni kazalec je sprevidel, da je samo v slogi moč in da brez pomoči svojih tovarišev ne more narediti prav ničesar. Bilo mu je žal, da je bil tako ošaben in prosil jih je, naj potreboval. Takrat pa ti mi mu oprostijo."

KUHARSKA KNJIGA:

Recipes of All Nations

RECEPTI VSEH NARODOV

Stane samo \$2.⁰⁰

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani

Recepti so napisani v angleškem jeziku, ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi. Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj izveščati in izpopolniti.

Naročite pri
KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street New York 11, N. Y.